

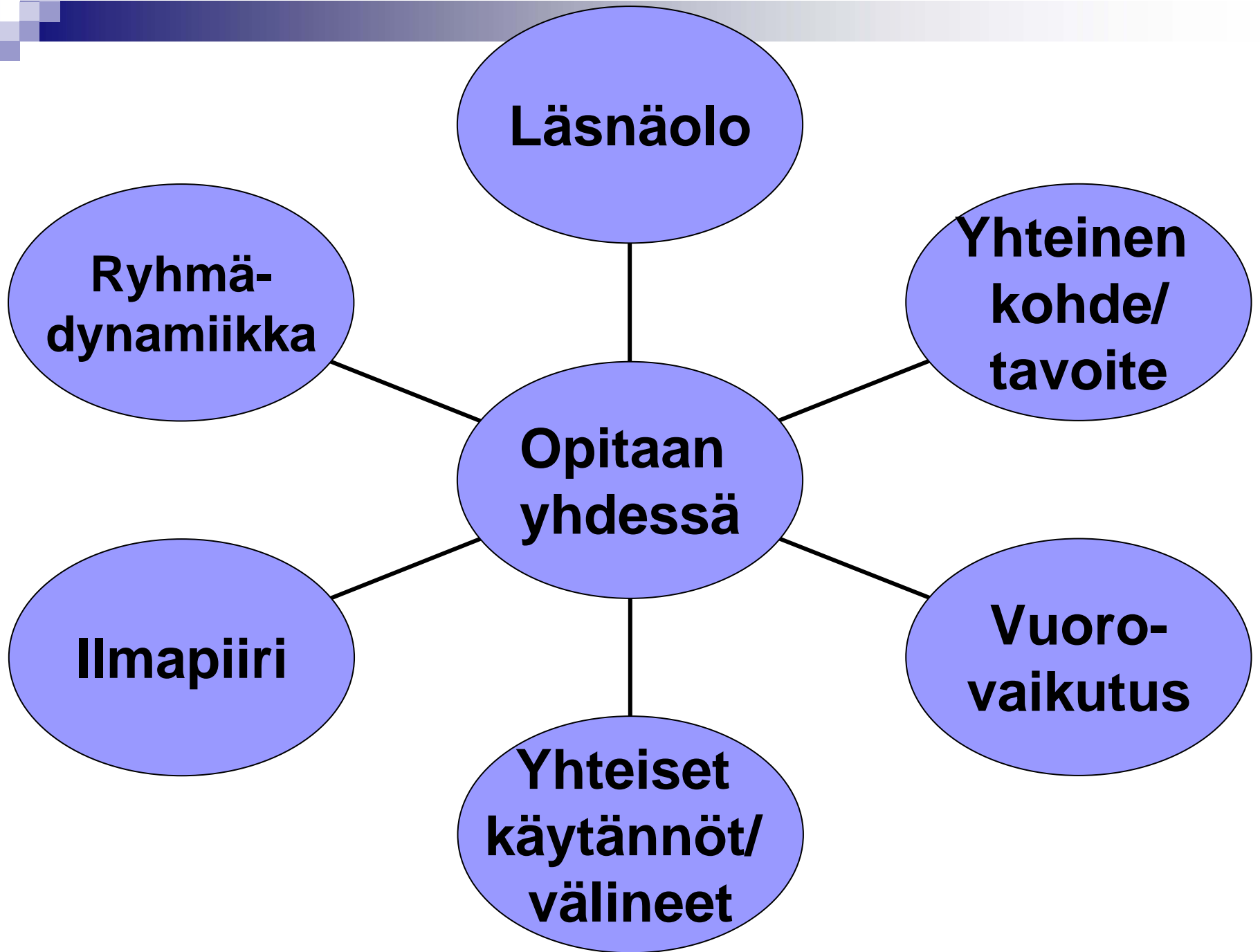

Opitaan yhdessä

Saara Repo-Kaarento

Kansanopistopäivät

Siikaranta-opistossa 9.-11.6.2008

Mikä on yhteisö?

- Ihmiset, joilla on yhteinen päämäärä
- Kaksisuuntainen vuorovaikutus
- Yhteenkuuluvuuden tunne
- Yhteiset säännöt ja rajat
- Yhteiset toimintatavat ja symbolit
- Yhteinen kieli

Erilaiset yhteisöt työelämässä

- Viralliset ja epäviralliset työyhteisöt
- Toiminnalliset ja symboliset yhteisöt
- Käytäntöyhteisöt (communities of practice)
- Organisaation erilaiset heimot ja heimokulttuurit

Miten vuorovaikutus edistää oppimista

– kognitiivinen näkökulma

- Toisten ihmisten erilaiset käsitykset samasta asiasta haastavat omaa ajattelua (sosiokognitiivinen ristiriita)
- Vertaisryhmässä yksilö voi ylittää oman suoritustasonsa – ryhmä voi myös päästä korkeammalle tasolle kuin kukaan yksinään (lähikehityksen vyöhyke)
- Oppijat oppivat toisiltaan sisällöstä mutta lisäksi oppimaan oppimisen taitoja

Esimerkki kognitiivisesta näkökulmasta

”Keskustelut opiskeltaviin aiheisiin liittyvistä asioista sekä verkossa kurssitovereiden kanssa että ihan oikeassa elämässä tuttavapiirin kanssa. Asioista, joista itsellä on ollut hyvinkin vankka mielipide, kuulee ja ymmärtää muitakin näkökantoja. Avartaa omaa urautunutta ajattelua.”

Lainaus Avoimen yliopiston opiskelijakokemuskyselyn (2006) aineistosta.
Vastaus kysymykseen, mikä edistää oppimistasi.

Miten vuorovaikutus edistää oppimista - emotionaalinen näkökulma

- Oppimiseen liittyy ”välitilassa” oloa – vanhat tiedot/taidot eivät riitä – uusia ei vielä ole
- Välitilassa opiskelija tarvitsee emotionaalista kannattelua (Winnicott: ”Holding”)
- Ryhmä ja sen jäsenet voivat toimia toistensa kannattelijoina – siltoina

Esimerkki emotionaalisesta näkökulmasta

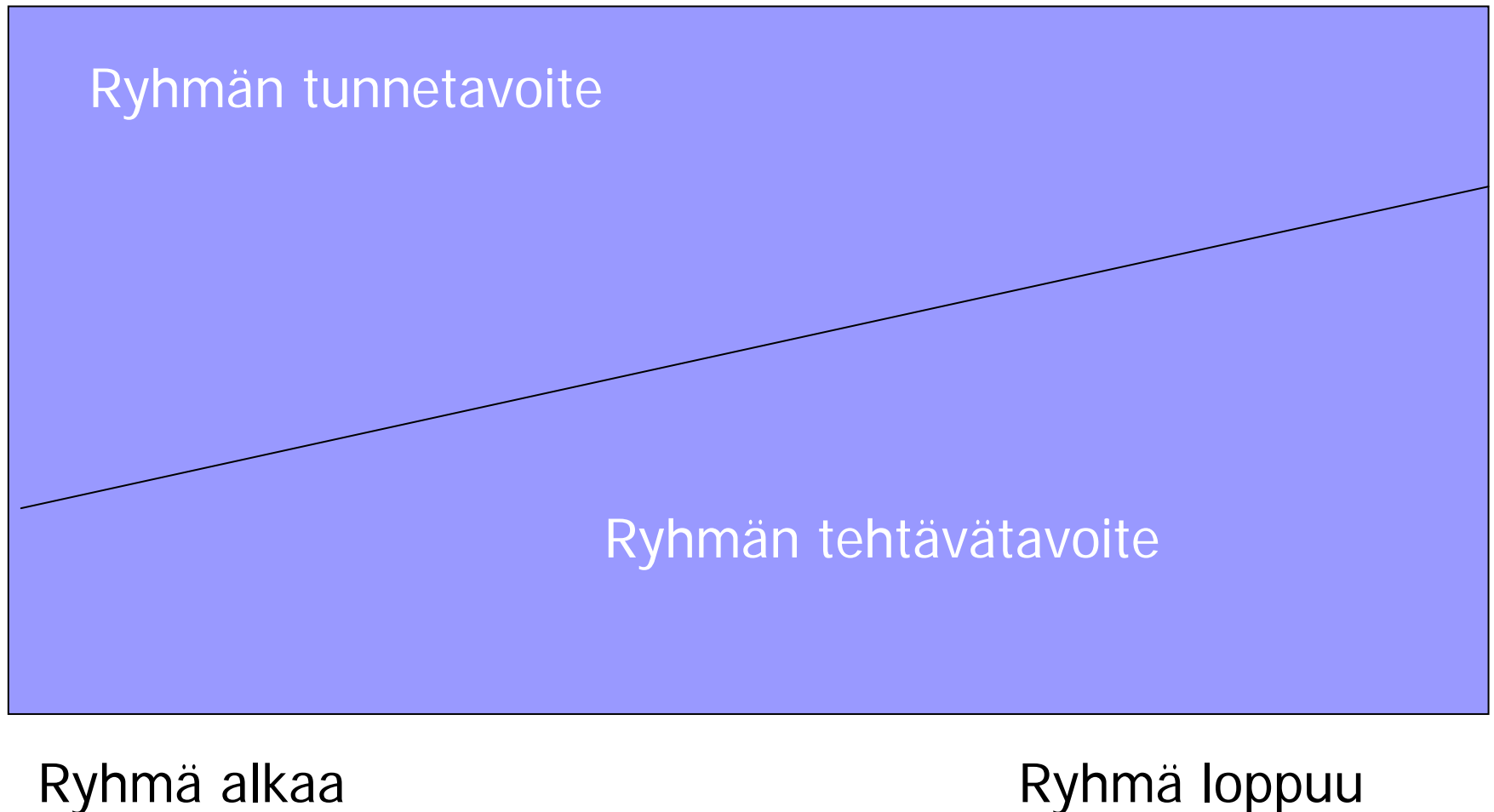
”Opintoja ovat edistäneet hyvä tutor ja hyvä opiskeluryhmä, kun saa palautetta ja tukea kanssaopiskelijoilta, saa tsemppin päälle ja jaksaa rutistaa. Työn ohella opiskelu on kuitenkin aika rankkaa.”

Lainaus Avoimen yliopiston opiskelijakokemuskyselyn (2006) aineistosta. Vastaus kysymykseen, mikä edistää oppimistasi.

Yhteisen tavoitteen merkitys oppimiselle

- Ryhmän yhteinen tavoite, kannustaa yhteistyöhön (yhteistoiminnallisuus)
- Vastuu toisille lisää sitoutumista opiskeluun/työntekoon ja sitä kautta myös motivaatiota opiskeluun – motivaatio ei vain itsen varassa
- Lisää kokemusta mahdollisuudesta vaikuttaa itseensä ja ympäristöönsä -> itsetunto vahvistuu

Ryhmän kaksoistavoite ryhmän kehittyessä

Yhteisöllisen oppimisen käytäntöjä

- Kehityssuunnitelmat ja -keskustelut
 - Yksilöt ja tiimit
- Viikkopalaverit
- Kehittämispäivät
- Yhteiset projektit
- Yksilöllisen ja yhteisen työn arviointi
 - Mitä tehtiin? Mitä opittiin?

Hyvän ryhmätapaamisen kulku

1. Virittäytyminen

Osallistujat jakavat päällimmäiset kuulumiset ja liittyvät ryhmään.

2. Tapaamisen tavoitteiden asettaminen

Määritellään keskustellen tapaamisen sisällölliset ja vuorovaikutukselliset tavoitteet.

3. Yhteistoiminnallinen työskentely

4. Työskentelyn reflektio

Sisällöllisten ja vuorovaikutteisten tavoitteiden arviointi.

5. Välityöskentelyn suunnittelu

Välitehtävät, työnjako ja seuraava tapaaminen

Miten esimies/tiimin vetäjä voi vaikuttaa ryhmän toimintaan?

- Ison ryhmän jakaminen välillä pieniin, vaihtuviin työ- tai porinaryhmiin (2-3 hlöä)
- Tasa-arvoisen ilmapiirin luominen, kaikille tilaa
 - Ohjaajan oltava tarkkana
- Hyväntahtoisen ilmapiirin luominen
 - virheet sallittuja
 - sopiva leikkimielisyys
- Julkinen kehuminen aiheesta
- Yhteisistä tavoitteista neuvottelu
- Yhteisten kokemusten saaminen – kasvattaa ryhmähenkeä

Oppimisilmapiiri ja yhteistoiminnallisuus

– opiskelijoiden kokemuksia

(Repo-Kaarento, S. 2006)

- Työskentely parein -> pienissä> ryhmissä -> isoissa ryhmissä on turvallista ja antoisaa. (Ope7.1)
- Minuun teki suurimman vaikutuksen se, miten toisilleen tuntemattomat ihmiset saatiin niin nopeasti ryhmäksi, jossa selvästi vallitsi yhteenkuuluvaisuuden tunne. (Ope14.1)
- Aloitus oli mukavan vapauttava, keskusteluyhteys opettajien ja opiskelijoiden välille syntyi yllättävän helposti. (OpiskG3)
- Suuri ryhmä tuli tilaan, esittäytyi ja tutustui toisiinsa erilaisten tehtävien avulla/myötä. (Ope9.1)

Dialogi oppimisen välineenä

- Kahden tai useamman ihmisen välistä keskustelua, jossa tavoitteena on yhteisen ymmärryksen edistäminen (Sarja 2003)
- Dialogi on keskustelua, jossa on ydin ja jossa ei valita puolta (Isaacs 2001)
- Tavoite oppia omasta ja toisten ajattelusta
- Dialogi voi olla ihmisten välistä tai yksilön sisäistä, keskeistä on "The other voice" dialogin tukena. (Mononen-Aaltonen 1999)

Ohjeita dialogiin

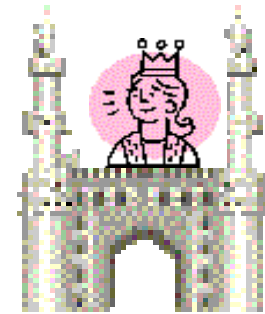
- Kaikki ovat vuorovaikutusvastuussa
- Kuuntele itseäsi ja toisia.
- Ilmaise itseäsi ja omia ajatuksiasi.
- Tarkista, olitko ymmärtänyt oikein.
- Jäsennä keskustelua.
- Rakenna toisen ajattelun päälle, kehittele toisten ajatuksia edelleen.
- Kysy ja ihmettele.
- Pidä huolta tasa-arvoisesta osallistumisesta: kaikkien ääni kuuluviin!

Eräs tapa arvioida oppimista yhdessä: Kansanopistopäivien arviointia

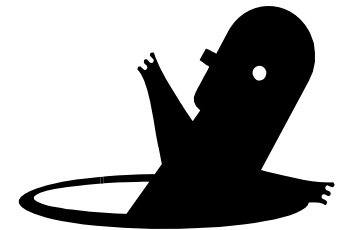
	Sisältö	Työtavat ja ilmapiiri
Mitä hyvää?		
Mitä parannettavaa?		

Yhteisöllinen oppiminen tarvitsee oppimisen siltoja ja kohtaamispaikkoja

Yhteisöllisen sillan rakennuspuita:
Oppimiseen rohkaisu
Kannustava, hyväntahtoinen ilmapiiri
Rajoja rikkovat työtavat
Vuorovaikutustaidot
Minuuden vahvistamien

Lähteet

- Isaacs, W. (2001) Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito. Helsinki: Kauppakaari.
- Mononen-Aaltonen, (1999) Learning environment – An euphemism for instruction or a potential for dialogue? Teoksessa Tella, S Aspects of media education. Media Education Publication 8. Helsinki: Opettajankoulutuslaitos.
- Pennington, C.D. (2005). Pienryhmän sosiaalipsykologiaa. Helsinki: Gaudeamus.
- Repo-Kaarento, S. (2006) Yliopisto-opetuksen yhteistoiminnallinen kehittäminen. Helsingin yliopiston Avoimen yliopiston julkaisuja 2.
- Repo-Kaarento, S. (2007) Innostu ryhmästä. Miten ohjaan oppivaa yhteisöä. Helsinki: Kansanvalistusseura.